Súd:	Krajský súd Bratislava
Spisová značka:	20CoPno/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1417213044
Dátum vydania rozhodnutia:	01. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Michaela Králová
ECLI:	ECLI:SK:KSBA:2021:1417213044.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Královej a členov senátu JUDr. Nadeždy Wallnerovej a Mgr. Patrície Železníkovej v právnej veci v právnej veci manželov: M. Q. A., rodená A., narodená XX.XX.XXXX, bytom: I. C. XX, B., zastúpená: Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s.r.o., so sídlom: Bratislava, Ďumbierska 3F a N. Q., narodený XX.XX.XXXX, bytom: B., I. C. XX/A, zastúpený: JUDr. Denisa Jánošíková, advokátka, so sídlom: Klincová 35, Bratislava o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu: F. Q., narodená XX.XX.XXXX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, na čas po rozvode, na odvolanie otca voči rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 19. septembra 2019, č. k. 13P/237/2017-504, a o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 19. septembra 2019, č. k. 13P/237/2017-504 vo výroku o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, p o t v r d z u j e.

II. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 19. septembra 2019, č. k. 13P/237/2017-504 vo výroku o úprave styku mení tak, že:

Počas letných prázdnin je otec oprávnený stretávať sa s maloletou každý kalendárny rok od 11.07. od 9.00 hod do 20.07. do 19.00 hod, od 01.08. od 9.00 hod do 10.08. do 19.00 hod, od 20.08. od 9.00 hod do 31.08. do 19.00 hod, s tým, že otec si maloletú prevezme a odovzdá v mieste bydliska matky.

Matka je povinná maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a maloletú v určený čas otcovi odovzdať. Matka je povinná vydať otcovi jedno vyhotovenie slovenského cestovného pasu maloletej do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 19. septembra 2019, č. k. 13P/237/2017-504 vo výroku o úprave styku počas bežného týždňa, počas jarných prázdnin, počas veľkonočných prázdnin, počas vianočných sviatkov a zimných prázdnin, p o t v r d z u j e.

IV. Odvolací súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia vedený pod sp. zn. 20CoPno/11/2021 z a m i e t a.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom zo dňa 19. septembra 2019, č.k. 13P/237/2017-504 rozhodol tak, že manželstvo M. Q. A., rodenej A., narodenej dňa XX.XX.XXXX a N. Q., narodeného dňa

XX.XX.XXXX, rozviedol. Maloletú F. Q., narodenú dňa XX.XX.XXXX zveril súd prvej inštancie do osobnej starostlivosti matky. Určil, že obidvaja rodičia majú právo maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Otcovi uložil súd prvej inštancie povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 200 € mesačne, počínajúc dňom právoplatnosti rozsudku, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Súd prvej inštancie určil, že otec má právo stretávať sa s maloletou každý párny kalendárny týždeň od soboty od 08:00 hod. do pondelka do 07:45 hod., pričom otec si maloletú prevezme v uvedený deň a hodinu od matky pred jej bytom a v uvedený deň a hodinu otec odovzdá maloletú v predškolskom zariadení, ktoré maloletá navštevuje s výnimkou sviatkov a prázdnin vyhlásených MS SR, každý kalendárny týždeň vo štvrtok od 16:45 hod. do nasledujúceho piatka do 07:45 hod., tak, že si otec maloletú vyzdvihne v uvedený deň a hodinu v predškolskom zariadení a v uvedený deň a hodinu otec maloletú odovzdá v predškolskom zariadení, ktoré maloletá navštevuje, s výnimkou sviatkov a prázdnin vyhlásených MS SR. Počas jarných prázdnin v každý nepárny kalendárny rok od prvého dňa jarných prázdnin do konca jarných prázdnin v nedeľu, pričom otec si prevezme v deň začatia prázdnin maloletú o 09:00 hod. a odovzdá ju matke v deň skončenia prázdnin o 19:00 hod. v mieste bydliska matky, počas veľkonočných sviatkov každý párny kalendárny rok v čase od štvrtka, ktorý predchádza Veľkonočnému piatku do Veľkonočného pondelka, pričom otec si prevezme maloletú v deň začatia prázdnin o 09:00 hod. a odovzdá ju matke v deň skončenia prázdnin o 19:00 hod. v mieste bydliska matky, počas vianočných sviatkov a zimných prázdnin každý párny kalendárny rok od 25.12. od 17:00 hod. do 30.12. do 19:00 hod. a každý nepárny rok od 31.12. od 10:00 hod. do posledného dňa zimných prázdnin do 19:00 hod., pričom otec si maloletú prevezme v uvedený deň a hodinu od matky pred jej bytom a v uvedený deň a hodinu otec maloletú matke vráti na tom istom mieste. Počas letných prázdnin každý kalendárny rok od 08.07 od 09:00 hod. do 15.07. do 19:00 hod. a od 16.08. od 09:00 hod. do 24.08. do 19:00 hod., pričom otec si maloletú prevezme v uvedený deň a hodinu od matky pred jej bytom a v uvedený deň a hodinu otec maloletú matke vráti na tom istom mieste. Súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie konal na základe návrhu matky, ktorým sa domáhala rozvodu manželstva a úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej na čas po rozvode. V návrhu uviedla, že ich manželstvo bolo od samého začiatku problémové. Za hlavný dôvod tohto stavu, manželka považuje zlé a nezdravé povahové vlastnosti manžela a z toho vyplývajúce nepochopiteľné a skratové konanie voči nej a voči maloletej. Uviedla, že v podstate posledné 3 roky spolu nežijú usporiadaným rodinným životom, každý spí v inej izbe, manžel ju dlhodobo psychicky týra, šikanuje a ponižuje ju a dokonca ju viac krát fyzicky napadol. Permanentne na ňu vyvíja tlak, ktorý pôsobí nepriaznivo na jej psychiku a zdravie. Osobitný vzťah má k maloletej, ku ktorej je od narodenia bezohľadný, pričom prejavuje záujem hlavne vtedy, keď to neobmedzuje jeho komfort a pohodlie. Tyranizovanie zo strany manžela sa stupňovalo, a preto sa s maloletou odsťahovala k svojim rodičom. Nevhodným spôsobom zneužil situáciu, keď chcela, aby sa stretol s maloletou, pričom v obchodnom centre na záchranu maloletej, musela privolať políciu. Odvtedy jeho ďalšie stretnutia s maloletou zabezpečuje za prítomnosti svojho otca. Vyslovila presvedčenie, že ich situáciu treba riešiť, aj prostredníctvom neodkladného opatrenia, keďže sa obáva, že otec maloletú vezme do K., kde žije celá jeho rodina. Navrhla manželstvo rozviesť, maloletú zveriť do jej starostlivosti s tým, že ju bude aj zastupovať aj spravovať jej majetok, výživné navrhla určiť 650,- eur mesačne.

3. Manžel, vo vyjadrení k návrhu uviedol, že s návrhom na rozvod manželstva súhlasí, keďže manželka sa mu svojim odchodom z domácnosti a vymyslenými tvrdeniami o jeho osobe odcudzila, a preto rešpektuje jej rozhodnutie nezotrvať v manželstve. Pokiaľ ide o maloletú F. tak uviedol, že sa chce podieľať rovnocenne na starostlivosti o ňu, nie je pravda, že by bol voči maloletej ľahostajný. Práve naopak, manželka ľahostajne pristupuje k povinnostiam k starostlivosti o maloletú, keď sa viac krát stalo, že na ňu nedávala riadny pozor a tak sa maloletá dostala do stredu ulice, kde chodili autá, vypadla ako 3 mesačné bábätko z kolísky, dokonca zjedla jedovatú rastlinu a následne musela byť opakovane ošetrená na pohotovosti v nemocnici. Manželka je plná pretrvávajúceho hnevu a vnútorného konfliktu. Nevie s ním riadne a bez kriku komunikovať, a preto sa snažil úlohy zadávať prostredníctvom programu Excel na počítači. Nikdy proti manželke nepoužil psychické násilie a už vonkoncom nie voči maloletej. Uviedol, že manželka náročne znižuje kvalitu jeho času stráveného s maloletou, keď odpútava pozornosť s maloletou a odopiera mu súkromie s dieťaťom. Snažil sa hľadať pomoc formou sociálneho poradenstva, avšak v ich vzájomnom vzťahu to neprinieslo nápravu. V ďalšom mu manželka zabraňuje aj v tom, aby s maloletou mohol vycestovať do K., za účelom návštevy svojej rodiny, napriek tomu, že ona s maloletou po Slovensku svojich príbuzných navštevuje.

4. Kolízny opatrovník po vykonanom dokazovaní navrhol súdu prvej inštancie rozhodnúť v záujme maloletej tak, ako to odporučil znalec vo vyhotovenom písomne podanom znaleckom posudku, ktorý odporučil maloletú zveriť matke. Zároveň navrhol, aby obidvaja rodičia maloletú zastupovali a spravovali jej majetok s tým, že otec by platil 250,- eur mesačné výživné. Zároveň navrhol pravidelne upraviť kontakt otca s maloletou, zvlášť počas sviatkov a prázdnin tak, aby mali obaja priestor na vytváranie si a zdokonaľovanie vzájomného citového vzťahu.

5. Súd prvej inštancie pri rozhodnutí vychádzal s ust. § 23 ods. 1 a 2, § 24 ods. 1 až 3, § 25 ods. 1 a 2, § 62 ods. 1až 6, § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie manželstvo rozviedol, keď mal za preukázané, že manželstvo rodičov maloletej neplní žiadny účel a funkcie, ktoré zákon o rodine pre fungovanie manželstva vyžaduje (výchovnú, sociálnu, ekonomickú). Povahové vlastnosti manželov sú s manželským vzťahom nezlučiteľné, čo manželia preukázali v konaní. Maloletú na čas po rozvode manželstva zveril súd prvej inštancie matke, nakoľko dospel k záveru, že matka v súčasnosti dáva záruku ďalšej riadnej výchovy maloletej, ktorá je v útlom veku a starostlivosť matky bytostne potrebuje. V tomto smere súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku poukázal na to, že znalec v znaleckom posudku a na pojednávaní dňa 19.09.2019 uviedol, že je v záujme zabezpečenia ďalšieho riadneho zdravého vývoja maloletej, z hľadiska jej vývinových potrieb, aby zotrvala v osobnej starostlivosti matky so súčasným širokým rozsahom stretávania sa s otcom. Otec síce presadzuje svoj návrh na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ale na druhej strane uznáva, že je potrebné sa k takejto forme starostlivosti dopracovať postupnými krokmi. V kontexte dynamiky rodinného systému postoje matky vo väčšej miere korešpondujú s vývinovými potrebami dieťaťa a aktuálnou situáciou v rámci uskutočňovanej rodičovskej starostlivosti. V rámci rozvodového konania je matka opatrnejšia v reakciách na neodôvodnené požiadavky otca, ktorý je naopak vo zvýšenej miere sebapresadzujúci sa typ osobnosti s typickým autoritatívnym interpersonálnym štýlom spojeným s tendenciou ku konfliktogénnej reaktivite tak, ako to bolo viditeľné aj pri pozorovaní jeho správania pri psychologickom vyšetrení a tiež detailne zadokumentované v spisovej dokumentácii od psychológa X.. O. a mediátora L.. G.. Znalec odporúča stretávanie sa maloletej v štandardnom rozsahu t.j. každý druhý víkend od piatku do nedele a 2x v týždni, kedy bude cez víkend u matky a l x v týždni, kedy bude cez víkend u otca. V tomto smere však znalec dáva do pozornosti, že keďže maloletá u otca ešte neprespáva, aby obidvaja rodičia empaticky podporili maloletú pri adaptácii na celovíkendový režim stretávania sa s otcom. Z hľadiska osobnostného vývinu maloletej je potrebné, aby obidvaja rodičia prispeli k deeskalácii konfliktných vzťahov, obnoveniu vzájomnej dôvery a efektívnej komunikácie spojenej s potrebami maloletej. Matka potrebuje zo strany otca cítiť jeho empatiu k potrebám dieťaťa a otec potrebuje zo strany matky vedieť, že rešpektuje jeho nenahraditeľné miesto pri výchove maloletej. Znalec neodporúča v aktuálnej rodinnej situácii maloletú zveriť do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, pretože maloletá bola vystavená negatívnym dôsledkom rozpadu primárnej rodiny, ako aj konfliktom rodičov, kvôli čomu je potrebné, aby pred nástupom do ZŠ u nej došlo k zastabilizovaniu rodinného prostredia, v záujme jej ďalšieho osobnostného vývinu. Pravda v súčasnosti je aj taká, že otec prezentuje vo verbálnej deklaratívnej rovine svoju plnú pripravenosť realizovať svoje rodičovské kompetencie, čo však na druhej strane nekorešponduje s jeho poobedňajšou pracovnou dobou, ktorá mu objektívne bráni realizovať osobnú starostlivosť o maloletú v priebehu pracovného týždňa. Otec prezentuje možnosť zmeny pracovnej doby, v tom prípade, ak to bude vyžadovať záujem maloletej, ale na druhej strane požaduje od matky, aby mu maloletú vodila do práce tak, aby sa s ňou stretol počas podvečernej prestávky, takáto situácia nie je z psychologického hľadiska v záujme ani otca, ktorý nemôže realizovať svoje rodičovské kompetencie v ich plnohodnotnom spektre, ani maloletej, ktorá potrebuje rodiča, ktorému sa nemusí neustále prispôsobovať, ale ktorý dokáže v priebehu pracovného týždňa flexibilne zabezpečiť starostlivosť o jej potreby a v konečnom dôsledku takáto situácia, nie je korektná ani vo vzťahu k matke, ktorá nie je povinná pravidelne asistovať stretávaniu otca s maloletou; omnoho vhodnejšie by bolo, keby sa otec dokázal prispôsobiť štandardnému dennému režimu dieťaťa. Súd prvej inštancie k návrhu otca na kontrolné znalecké dokazovanie uviedol, že takýto návrh nepripustil, keď mal za preukázané, že dokazovanie bolo vykonané dostatočným a vierohodným spôsobom, jednoznačne v záujme zabezpečenia riadneho vývoja dieťaťa. Obidvom rodičom súd prvej inštancie ponechal právo maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Výživné súd prvej inštancie určil na čas po rozvode sumou 200,- eur mesačne, ktorá suma zodpovedá zárobkovým schopnostiam a možnostiam otca na jednej strane a odôvodneným mesačným výdavkom maloletej na druhej strane. K výroku o úprave styku súd prvej inštancie uviedol, že upravil styk tak, aby sa otec mohol stretávať riadne, a pravidelne s maloletou. Súd prvej inštancie konštatoval, že úprava korešponduje s odporúčaním znalca a je v záujme zabezpečenia práva maloletej na kontakt s otcom. Obaja majú dostatočný priestor na strávenie

vzájomného kontaktu. Otec má možnosť výchovy maloletej, výchovného pôsobenia na dieťa a priestor na to, aby spoločne stráveným časom vytvoril maloletej možnosť na prehlbovanie vzájomného citového vzťahu. Súd prvej inštancie vyslovil, že bude záležať na rodičoch, či v ďalšom vývoji dieťaťa dokážu zmeniť komunikáciu a to tak, že by bolo v záujme dieťaťa zverenie do ich striedavej osobnej starostlivosti. Zatiaľ takúto záruku starostlivosti o maloletú súdu nedávajú.

6. Otec v zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie a to proti výrokom, ktorými súd prvej inštancie zveril maloletú do osobnej starostlivosti matke a rozhodol o úprave styku. Odvolanie podal z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Otec pokladá rozsudok súdu prvej inštancie za nepreskúmateľný, riadne neodôvodnený a nerešpektujúci záujem maloletého dieťaťa. Otec je toho názoru, že súd prvej inštancie nevenoval náležitú pozornosť a nevzal na zreteľ všetky predložené dôkazy a skutočnosti, ktoré vyšli počas konania najavo, nevyhodnotil ich jednotlivo a ani vo vzájomnej súvislosti. Otec poukázal na to, že matka od začiatku súdneho konania zneužíva postavenie preferenčného rodiča a porušuje práva maloletej na rovnocenný, rovnoprávny a pravidelný kontakt s obidvomi rodičmi. Svedčí o tom celý rad skutočností, ktoré sú súčasťou súdneho spisu spolu s dôkazmi preukazujúcimi tieto skutočnosti. Ako príklad otec uvádza, že matka zmenila bez súhlasu otca trvalé bydlisko maloletej, ani ho o tom neinformovala a matka prihlásila maloletú do predškolského zariadenia (na G.Á. aj Š.) bez súhlasu otca, ani ho neinformovala a dokonca odmietala otcovi povedať, ktorú škôlku bude maloletá navštevovať a toto sa dozvedel až na súdnom pojednávaní, Vybrala maloletej zubára bez súhlasu otca a ku všetkým lekárovom chodí s maloletou výlučne matka v doprovode starej matky, aj keď otec matku viackrát žiadal, aby mohol ísť s dcérou k lekárke aj on. Záujmové krúžky vyberá a maloletú prihlasuje výlučne matka. Matka odmietla udeliť súhlas na vydanie talianskeho cestovného dokladu pre maloletú a matka si dala vyhotoviť na jej žiadosť obidve vyhotovenia cestovného dokladu maloletej a odmieta otcovi odovzdať (vydať) jedno vyhotovenie cestovného dokladu. Od času, kedy matka opustila spoločnú domácnosť je ona tou, ktorá vytvára stresové situácie, nechcela odovzdávať otcovi dcéru a zamedzuje jej styku nie len s otcom, ale aj s talianskym starým otcom U., prastarou mamou T. a ďalšou talianskou rodinou. Matka, ako povinná neodovzdala dcéru otcovi vyše 70 krát, preto bol otec nútený domáhať sa výkonu svojich rodičovských práv súdnou cestou. Otec uvádza, že v súčasnosti sa pravidelne opakujú situácie, že matka bezdôvodne vopred zruší stretnutie dcéry s otcom, ako napr. víkend 24-26.08.2019 alebo dňa 07.11.2019 keď mal maloletú vyzdvihnúť zo škôlky otec, škôlka zavolala namiesto otca matke (aj keď vedela, že maloletú má v daný deň vyzdvihnúť otec), matka dcéru vyzdvihla a potom už neodovzdala otcovi. Od začiatku súdneho konania bolo podľa otca účelovou stratégiou matky preukázať súdu problém v komunikácii medzi rodičmi (v skutočnosti umelo vytvorený matkou), aby čo najviac oslabila možnosť nariadenia striedavej osobnej starostlivosti, čo sa matke aj podarilo. Otec je toho názoru, že súd prvej inštancie takto poskytol ochranu zneužívaniu práv matkou, pretože vôbec nevzal do úvahy otcom predložené množstvo dôkazov (e-mailovú komunikáciu s matkou a pod.) z ktorých vyplýva, že otec matku informuje o všetkom podstatnom, čo sa týka ich dcéry a pravidelne sa snaží s matkou komunikovať, ale matka zámerne otca neinformuje a s ním komunikuje spôsobom, aby to vzbudzovalo dojem, že rodičia nevedia spolu komunikovať. Otec poznamenáva, že komunikácia medzi rodičmi nie je jediným a výlučným kritériom pre zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Pritom súd prvej inštancie vôbec neskúmal a nevyhodnotil, či komunikáciu sťažuje matka alebo otec a ani v priebehu celého súdneho konania sám nenariadil rodičom napr. výchovné opatrenie. Otec poukazuje na to, že matka od začiatku súdneho konania odmietala návrhy otca, aby mohla u neho maloletá prespávať skrývajúc sa na oko za záujem maloletej a do dnešného dňa sa snaží vyrobiť dôvody, aby mohla prespávaniu maloletej u otca nariadenému uznesením krajského súdu zamedziť. Na začiatku súdneho konania matka účelovo obviňovala otca, že chce dcéru uniesť do K., aby si našla, čo najúčelnejšie dôvody nesúhlasu s vydaním talianskeho cestovného pasu pre F.. Matke sa to aj podarilo a Talianska ambasáda v Bratislave zamietla žiadosť otca na vydanie talianskeho cestovného pasu pre dcéru, pričom v rozhodnutí sa uvádza, že matka nesúhlasí s vydaním pasu a tiež poukazuje najmä na zverenie dieťaťa do výlučnej starostlivosti matky. Matka za účelom vytesniť otca z predškolského zariadenia, ktoré maloletá navštevuje (MŠ Š.) začala otca obviňovať z prenasledovania a hliadkovania, pričom sa nestránila zatiahnuť do toho aj riaditeľku škôlky, ktorá toto konanie matky podporuje. Nakoľko protizákonné konanie škôlky už bolo pre otca neúnosné a najmä spôsobovalo stres maloletej, otec podal sťažnosť Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR, o ktorej ešte nebolo rozhodnuté. Otec ďalej uvádza, že napriek tomu, že matka býva pri ramene na O. R. XX s oknami bytu priamo k ramenu, kde je väčší výskyt komárov, práve ona v lete 2019 neustále poukazovala na

štípance od komárov, ktoré podľa tvrdení matky maloletú doštípali v domácnosti otca. Bez ohľadu na stres, ktorý matka maloletej vytvára odfotí štípance dcéry a pošle fotky otcovi. Matka ďalej pokračovala v jej snahe dokázať, že otec sa nevie postarať o maloletú a to tak, že účelovo vyčítala otcovi strihanie nechtov maloletej. V októbri 2019 matka opäť začala podozrievať otca, že maloletá má štípance od nejakého hmyzu z jeho domácnosti, lebo údajne má otec v domácnosti starý nábytok napriek tomu, že matka ani raz nebola v domácnosti otca aj napriek tomu, že ju otec aj s dcérou volali, nech ich príde pozrieť. Matka v októbri 2019 účelovo zobrala so štípancami maloletú na pohotovosť, kde sa snažila nadiktovať do lekárskej správy anamnézu v tom smere, že štípance má maloletá z domácnosti otca, v ktorom je starý nábytok. O celej situácii bol informovaný aj kolízny opatrovník. Otec navrhol matke aj to, aby sa osobne prišla pozrieť do jeho domácnosti a skontrolovať posteľ, matrac a nábytok, ale matka na výzvu otca nereagovala. Toto otcom opísané konanie matky podľa otca tiež svedčí o tom, že matka chce presvedčiť kolízneho opatrovníka, škôlku, lekárov a najmä súd, pritom nemá žiadne dôkazy na preukázanie jej tvrdení a účelovo sa snaží eskalovať napätie a situácie v snahe očierniť otca. Otec ďalej opisuje, že matka ho krivo obviňuje, že prekročil intímne hranice ich dcéry, keď matku informoval o zdravotnom stave dcéry, keď bola v jeho starostlivosti, že jej musel dať čípok, pretože už 4 dni nebola na veľkej potrebe a dovtedy miernejšie riešenia ako ovocie, šťavy z kompótu, polievky a mlieko s medom už nefungovali. Otec uvádza, že veľmi zle znášal tieto obvinenia matky, preto bol ako zodpovedný otec a rodič, ktorému záleží na zdraví dcéry, dňa 15.11.2019 na osobnej konzultácii (kvôli jazykovej bariére otca spolu s pani A.H. z Rady Pre práva dieťaťa) u pediatričky maloletej, F.. Z.A., ktorá o zdravotnom probléme maloletej počula prvýkrát, teda matka, ktorá chodí s maloletou na všetky lekárske vyšetrenia výlučne sama (resp. so starou matkou), o tomto pediatričku neinformovala a daný zdravotný problém maloletej nijako neriešila. Otec uvádza, že matka rozhoduje o všetkých veciach týkajúcich sa maloletej výlučne sama, resp. za pomoci starej matky. Matka vybrala maloletej zubného lekára, objednala dcéru na vyšetrenie a otca informovala až po vyšetrení. Keď otec spolu so starým otcom z K., ktorý pricestoval do B. aby konečne videl vnučku, ktorá za ním nemôže prísť do K., lebo to nedovolí matka, prišli dňa 05.11.2019 k zubárovi F.. F. na plánované vyšetrenie F., matka osobne išla do ambulancie zrušiť termín, pričom F. so starou matkou A. čakali vonku v aute. Matka toto urobila účelovo a zámerne kvôli tomu, aby sa otec a starý otec Q. nestretli s F.. Svedčí o tom priložené lekárske potvrdenie (dekurz) zo dňa 05.11.2019. Otec ďalej v odvolaní uvádza, že kontrolné znalecké dokazovanie navrhol z dôvodu, že dokazovanie nebolo vykonané dostatočným a vierohodným spôsobom, na čo otec poukázal s podrobným uvedeným dôvodov vo vyjadrení k znaleckému posudku Mgr. Martina Balka č.16/2019 zo dňa 19.08.2019, v ktorom navrhoval súdu prvej inštancie, aby vylúčil tento znalecký posudok ako dôkaz, alebo aby aspoň nebral do úvahy a neprihliadal na odpovede znalca na zadané úlohy uvedené na str. 37, 38 znaleckého posudku. Súd prvej inštancie sa však v rozsudku nijako nevysporiadal s námietkami otca k znaleckému posudku a nezaujal k vyjadreniu žiadne stanovisko. K súdom nariadenému znaleckému dokazovaniu otec uvádza, že on nechcel dcéru vystavovať takejto záťaži, lebo si myslí, že by nemala znášať následky nezhôd medzi rodičmi a ani by nemala byť do nich nijako zaťahovaná. Otec aj napriek tomu rešpektoval rozhodnutie súdu o nariadení znaleckého dokazovania a tomuto sa podrobil aj napriek tomu, že mu ako talianskemu štátnemu občanovi, ktorý neovláda dostatočným spôsobom slovenský jazyk, toto spôsobovalo nadmerný stres a obavu, ktoré sa prejavili aj počas znaleckého vyšetrenia aj preto, že preklad písomných testov bol pre otca vo veľkej časti nezrozumiteľný, nakoľko testy do talianskeho jazyka neprekladala prekladateľka, ale narýchlo tlmočníčka. Otec si musel počas testov pomáhať vlastným taliansky-slovenským slovníkom, pričom znalec toto vnímal ako účelové konanie otca spomaliť vyšetrenie. Okrem toho sa znalec už pred samotným znaleckým vyšetrením vyjadril smerom k právnemu zástupcovi otca, že: „V uznesení o ustanovení znalca nie je žiadna zmienka o tlmočníkovi, ani súd ma neinformoval o tom, že by požadovali vykonanie psychologického vyšetrenia s tlmočníkom, s čím by som nesúhlasil. Preto, ak váš klient sa dohovorí po slovensky môže absolvovať aj psychologické vyšetrenie“. Otec v odvolaní opätovne namieta závažnú skutočnosť, že znalecký posudok bol vypracovaný znalcom z nesprávneho odvetia, t.j. odvetvia klinická psychológia detí a dospelých namiesto z odvetvia poradenská psychológia, čo je v rozpore s Vyhláškou Ministerstva spravodlivosti SR z 20. júla 2018 č. 228/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „vyhláška MS SR“). Podľa vyhlášky MS SR, účinnej od 01.08.2018, t. j. normy účinnej v čase vykonania znaleckého úkonu, bol znalecký úkon oprávnený vykonať znalec z odvetvia poradenská psychológia, avšak znalec Mgr. Martin Balko bol a je zapísaný v zozname znalcov ako znalec iba pre odvetvie klinická psychológia detí a dospelých. Podľa vyjadrenia Ministerstva spravodlivosti SR, z obsahu vymedzenia vyplýva, že znalec, zapísaný v odvetví poradenská psychológia, sa môže venovať zisteniu citových väzieb dieťaťa k rodičom, ale obsahom odvetvia nie

je zisťovanie napr. vôle dieťaťa byť s niektorým z rodičov. Okrem toho do znaleckej činnosti nepatrí vyjadrovať názor na prerokovávanú vec v konaní a navrhovať konkrétnu úpravu právnych pomerov, ako napr. návrh vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti, posudzovanie podmienok alebo úprava z hľadiska frekvencie a rozsahu. Tieto otázky sú otázkami právnymi, nie odbornými. Uvedené vysvetlenie obsahu odvetvia „poradenská psychológia“, že otázka návrhu rozsahu styku rodičov s dieťaťom je právnou otázkou, nie odbornou, sa nachádza v judikatúre slovenských a českých súdov. Ministerstvo spravodlivosti SR ďalej uvádza, že hoci podľa obsahu znaleckej činnosti, vymedzenej v prílohe č. 2 k vyhláške MS SR je obsahom odvetvia „poradenská psychológia“ znalecké posudzovanie pri úprave styku dieťaťa s rodičmi, problémoch ohľadne zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, ak je znalcovi zadaná otázka na úpravu konkrétneho rozsahu konkrétneho rozsahu rodičovských práv, či vhodnosti striedavej starostlivosti v úlohách, znalec musí primárne podľa § 12 ods. 2 písm. b) zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnuť vykonať úkon znaleckej činnosti na takto položenú otázku, aj keď bol na vykonanie znaleckého dokazovania pribratý/ustanovený orgánom verejnej moci. Vzhľadom na uvedené má otec za to, že znalec mal odmietnuť vykonať znalecké dokazovanie k otázkam č. 1, 2, a 3, t.j. ku všetkým trom položeným otázkam. Ďalej otec poukazuje na to, že pri samotnom znaleckom vyšetrení bola prítomná iba tlmočníčka (a nie aj prekladateľka), avšak testy, ktoré mal vypracovávať otec boli v slovenskom jazyku a po upozornení na tento zásadný nedostatok dal znalec narýchlo testy preložiť tlmočníčke. Následne sa otec znalcovi a tlmočníčke sťažoval, že dostatočne nerozumie otázkam a možnostiam v testoch, nakoľko sú preložené nesprávne, resp. nezrozumiteľne, ale jeho sťažnosti boli zbytočné a znalec ich vyhodnotil ako „obštrukcie otca“. Otec má za to, že aj týmto došlo k porušeniu zákona o znalcoch, nakoľko zákon vymedzuje, čo je tlmočnícka a čo prekladateľská činnosť, pričom ide o dve rozličné odborné činnosti. Otec po nepríjemnej skúsenosti zo znaleckého vyšetrenia, dobrovoľne absolvoval psychologické vyšetrenie u znalkyne Mgr. Oľgy Tomišovej a predložil súdu prvej inštancie správu z tohto psychologického vyšetrenia. V priloženej správe znalkyňa, o.i. a uvádza, že záťažová situácia, v ktorej sa otec ocitol ho vedie až k prehnanej aktivite, naliehavému presadzovaniu svojich požiadaviek a emočnej nestabilite, ktorá je v danom prípade zrozumiteľná. Ďalej znalkyňa uvádza, že keď sa má otec vyjadriť po slovensky, má užší slovník, vtedy znervóznie. Jeho celkový vývin osobnosti ovplyvnila iná kultúra a jeho posudzovanie by malo byť tak aj vnímané. V doplnení psychologickej správy zo dňa 16.09.2019 znalkyňa K. uvádza: „S ohľadom na výsledok psychologického vyšetrenia možno konštatovať, že v štruktúre osobnosti p. Q. sa neobjavili žiadne črty, charakteristiky, ktoré by boli kontraindikáciou v jeho roli rodiča. Zo psychologického pohľadu je schopný byť plnohodnotným otcom pre svoju dcéru. Otec ďalej poukazuje na to, že matka vyše dva roky prebiehajúceho súdneho konania neurobila nič nad rámec toho, čo jej neurčil súd svojim autoritatívnym rozhodnutím. Ani raz nepovolila rozšírenie vzťahu, nenahradila bezdôvodné zrušené stretnutia, nepovolila kontakt dcéry s otcom ani cez webkameru alebo telefón, nepovolila organizovať oslavu k narodeninám s otcom, atď. Otec má za to, že toto svojvoľné, účelové konanie matky, ktoré ani zďaleka nerešpektuje záujem maloletej je možné zastaviť len prostredníctvom autoritatívneho súdneho rozhodnutia. Otec aj napriek nepriateľskému postoju matky uvádza, že uznáva rolu matky a vie, že maloletá potrebuje pre svoj zdravý vývoj obidvoch rodičov. Matku aj napriek ich nezhodám ako rodiča rešpektuje, vie, že ona je pre maloletú ženský vzor a podporuje maloletú v ich vzťahu. Prvoradý je pre neho záujem maloletej, preto nie je jeho snahou v tomto odvolaní žiadať extrémne zmeny, ktoré by mohli mať na maloletú negatívny vplyv. Preto, čo sa týka časového rozsahu styku s maloletou, otec ho navrhuje v súlade s tým, ako ho nariadil uznesením krajský súd, a ako sa aj v súčasnosti realizuje a k tomu navrhuje úpravu v rámci školských prázdnin. Otec má za to, že z celého doterajšieho konania matky je nepochybne preukázané, že matka je neschopná uznať rolu a dôležitosť otca ako druhého rodiča v živote maloletej. Otec je toho názoru, že v danom prípade je matka tým rodičom, ktorý nerešpektuje právo maloletého dieťaťa na starostlivosť zo strany oboch rodičov, právo na kontakt s oboma rodičmi a už vôbec nie jeho právo na stabilitu a zachovanie jej výchovného prostredia, na jej zdravý a harmonický vývoj s neprerušením citových väzieb k obom rodičom. Otec má za to, že je neprípustné rozhodovanie o všetkých podstatných veciach týkajúcich sa maloletej (tak ako tomu bolo doteraz) len jedným rodičom, a to matkou, resp. starou matkou. Otec poukazuje na to, že súd prvej inštancie aj napriek veľkému množstvu dôkazov v súdnom spise svedčiacich o konaní matky, v rozsudku neuložil matke povinnosť na styk s otcom maloleté dieťa riadne pripraviť a odovzdať otcovi, rovnako matke neuložil informačnú povinnosť a tiež matke neuložil povinnosť vydať otcovi cestovný pas maloletej a ani nenahradil súhlas matky s vydaním talianskeho cestovného pasu napriek tomu, že tieto veci boli viackrát spomínané vo vyjadreniach a návrhoch otca, ktoré sú súčasťou súdneho spisu a aj na poslednom pojednávaní dňa 19.09.2019. Otec žiada o to, aby maloletá bola zverená do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch

rodičov najmä preto, že podľa neho je toto jediným riešením ako ochrániť najlepší záujem maloletej, ktorý spočíva podľa názoru otca v rovnoprávnom, pravidelnom a rovnocennom kontakte maloletej s obidvomi rodičmi, pričom tento nebude pri zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky možné dosiahnuť s poukazom na zneužívanie postavenia preferenčného rodiča matkou. Otec spĺňa znaky kvalitného výchovného prostredia a pôsobenia a neexistuje zákonný dôvod na to, aby bol jeho výkon rodičovských práv obmedzený. Otec navrhuje, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že: Maloletá F. Q., nar. XX.XX.XXXX sa zveruje do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že otec je oprávnený a povinný zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú mimo prázdnin a sviatkov vyhlásených MŠ SR každý párny kalendárny týždeň od soboty od 08:00 hod. do pondelka do 07:45 hod., pričom otec si maloletú prevezme v uvedený deň a hodinu od matky v mieste jej bydliska a v uvedený deň a hodinu otec odovzdá maloletú v predškolskom zariadení, ktoré maloletá aktuálne navštevuje, každý kalendárny týždeň vo štvrtok od 16:45 hod. do nasledujúceho piatka do 07:45 hod., tak, že si otec maloletú vyzdvihne v uvedený deň a hodinu v predškolskom zariadení, ktoré aktuálne navštevuje a v uvedený deň a hodinu otec maloletú odovzdá v predškolskom zariadení, ktoré aktuálne navštevuje, každý kalendárny týždeň v utorok vyzdvihne maloletú v mieste bydliska matky o 7.30 hod. a odovzdá ju v predškolskom zariadení o 7.45 hod. Otec je oprávnený a povinný zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú počas prázdnin a sviatkov vyhlásených MŠ SR takto: počas jarných prázdnin v každý nepárny kalendárny rok od prvého dňa jarných prázdnin do konca jarných prázdnin v nedeľu, pričom otec si prevezme v deň začatia prázdnin maloletú o 09:00 hod. a odovzdá ju matke v deň skončenia prázdnin o 19:00 hod. v mieste bydliska matky, počas veľkonočných sviatkov každý párny kalendárny rok v čase od štvrtka, ktorý predchádza Veľkonočnému piatku do Veľkonočného pondelka, pričom otec si prevezme maloletú v deň začatia prázdnin o 09:00 hod. a odovzdá ju matke v deň skončenia prázdnin o 19:00 hod. v mieste bydliska matky, počas letných prázdnin každý kalendárny rok od 11.07. od 9.00 hod. do 20.07. do 19.00 hod. a od 01.08. od 9.00 hod. do 10.08. do 19.00 hod. a od 20.8. od 9.00 hod. do 31.08. do 19.00 hod., pričom otec si prevezme a odovzdá maloletú matke v uvedený deň a čas v mieste bydliska matky, počas vianočných sviatkov a zimných prázdnin každý párny kalendárny rok od 25.12. od 17:00 hod. do 30.12. do 19:00 hod. a každý nepárny rok od 31.12. od 10:00 hod. do posledného dňa zimných prázdnin do 19:00 hod., pričom otec si maloletú prevezme v uvedený deň a hodinu od matky pred jej bytom a v uvedený deň a hodinu otec maloletú matke vráti na tom istom mieste. Vo zvyšnom čase je oprávnená a povinná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú matka. Rodič, ktorý vykonával osobnú starostlivosť o maloletú je povinný maloletú na odovzdanie riadne pripraviť a odovzdať druhému rodičovi spolu s preukazom poistenca a platným cestovným dokladom maloletej. Rodičia sú povinní bezodkladne sa písomne alebo telefonicky vopred informovať o neúčasti maloletej v predškolskom zariadení, o predškolských a voľnočasových aktivitách maloletej vrátane termínov vystúpení a priebežne podávať správy o ďalších aktuálnych mimoriadnych podstatných veciach týkajúcich sa maloletej. Rodičia sú povinní vzájomne sa vopred informovať o vycestovaní s maloletou mimo územia Slovenskej republiky o mieste a dĺžke trvania pobytu. Rodičia sú povinní bezodkladne sa písomne alebo telefonicky informovať o zmene zdravotného stavu maloletej a s tým spojeného termínu lekárskeho vyšetrenia maloletej. Rodičia sú povinní vopred sa informovať o plánovaných i neplánovaných lekárskych vyšetreniach a o výsledkoch vyšetrení v deň kedy nastane táto skutočnosť.

7. Otec v priebehu odvolacieho konania zmenil právneho zástupcu, ktorý doplnil odvolanie, v ktorom uvádza, že súd prvej inštancie počas celého konania vo veci rozvodu a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností prehliada kvalitu vzťahu medzi otcom a maloletou, napriek tomu, že ide o základnú skutočnosť, ktorú by mal súd vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností zohľadňovať. Poukázal na to, že maloletá u otca prespáva už dlhodobo, netrpí spánkovými poruchami, či poruchami prijímania jedla, strachom, odmietaním, či plačom, otec o tom upovedomil súd už počas pojednávania vo veci. Maloletá je u otca vždy v poriadku, neprevládajú u nej žiadne negatívne emócie smerujúce voči otcovi, či všeobecne vôbec. Ďalej v doplnení odvolania sa uvádza, že otcovi nesmierne chýba udržiavanie vzájomného kontaktu počas nepárneho kalendárneho týždňa, kedy s maloletou strávi čas od štvrtka od 16.45 do nasledujúceho rána do piatku do 7.45 hod. Otec túto úpravu vníma ako nedostačujúcu a nerešpektujúcu právo dieťaťa na zachovanie rovnocenného vzťahu s oboma rodičmi. Takto upravený styk zbytočne zaťažuje, ako otca, maloletú, tak i matku. Častejšie a dlhšie stretávanie otca s maloletou by viac odľahčilo situáciu, dovolilo matke si zvyknúť na to, že maloletá nie je len jej dieťaťom. Otec ďalej uvádza, že mu je bránené matkou, ale aj súdom, aby sa rozvíjali talianske korene maloletej, čo by mal odvolací súd zohľadniť. Nie je možné otca diskriminovať, vo veci úpravy styku a zverenia, za to, že je cudzinec. Otcovi je z hľadiska rozsahu času, ktorý je oprávnený stráviť s maloletou bránené oboznámiť ju s talianskou kultúrou, históriou, zvyklosťami, spôsobom života. Otec dopĺňa, že

nesúhlasí so zverením maloletej do osobnej starostlivosti matky a má za to, že takýmto rozhodnutím súdu prvej inštancie boli takmer úplne obmedzené jeho rodičovské práva vo vzťahu k maloletej. Otec je názoru, že v súčasnosti nič nebráni tomu, aby bola maloletá zverená do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pri otcom navrhovanom rozsahu starostlivosti otca o maloletú. Svoje tvrdenia opiera otec o skutočnosť, že podstatou striedavej starostlivosti je, že sa striedajú obdobia, kedy je dieťa zverené do osobnej starostlivosti jedného z rodičov a obdobia, kedy je dieťa zverené do osobnej starostlivosti druhého rodiča. Doba zverenia do osobnej starostlivosti u oboch rodičov je presne určená a nemusí mať u oboch rodičov rovnaké trvanie. Je zrejmé a preukázané podľa otca, že zverením maloletej do výlučnej starostlivosti matky s úpravou styku otca s maloletou dochádza k faktickému a fatálnemu obmedzeniu rodičovských práv otca. Pri úprave styku otca s maloletou nemožno hovoriť o tom, že otec vykonáva starostlivosť o maloletú, eventuálne, že maloletú vychováva, ale z otca sa prakticky stáva „víkendový rodič“, na ktorého obdobne hľadia i všetky dotknuté inštitúcie, lekári, učitelia, či iné osoby. Podľa otca, rozhodnutím súdu prvej inštancie došlo k výraznému obmedzeniu rodičovských práv otca a zásahu do práva maloletej na výchovu a starostlivosť obidvoch rodičov a to bez vážneho dôvodu. Potreba obmedzenia rodičovských práv otca nevyplýva ako z tvrdení matky prednesených počas konania pred súdom prvej inštancie, tak ani zo znaleckého posudku vypracovaného počas konania. Otec si je vedomý toho, že iba z teoretického hľadiska zverením maloletej do osobnej starostlivosti matky nestráca svoje rodičovské práva a tieto zostávajú v plnom rozsahu zachované, avšak takáto forma zverenia predstavuje komplikáciu pri bežnom živote, pri bežných úkonoch. Z praktického hľadiska sa jeho pozícia rodiča mení a výrazne oslabuje. Je nadľudským výkonom všetkým dotknutým orgánom, školám, lekárom, učiteľom a pod. vysvetľovať, že jeho práva sú rovnaké ako matkine a je rovnocenným rodičom. Podľa otca je taktiež nevyhnutné doplniť dokazovanie i o psychologické vyšetrenie rodičov matky maloletej a ich vzájomného vzťahu s maloletou a možnosti ich ovplyvňovania, nakoľko matka aj maloletá žijú v spoločnej domácnosti so starými rodičmi. Maloletá tak vyrastá v prostredí, kde zakaždým cíti averziu starej matky, starého otca voči otcovi. Napriek tomu, že otec znalcovi opísal a vysvetlil v čom vidí nezdravý vplyv starých rodičov na matku a maloletú, znalec absolútne odmietol uvedené zohľadniť, či vyhodnotiť reálne vplyv starej matky a starého otca na konanie matky pri zohľadnení potrieb maloletej. Z predložených dôkazov je pritom zrejmé, že starí rodičia sa k maloletej správajú protektívne. Podľa otca znalec nemôže správne posúdiť situáciu dieťaťa a poskytnúť komplexný obraz o dieťati a jeho vzťahoch, pokiaľ do svojho znaleckého skúmania a vyšetrenia nezahrnie všetky osoby, ktoré sa o dieťa starajú, majú právny nárok na styk s dieťaťom, alebo tvoria jeho blízke okolie. Vzhľadom na uvedené skutočnosti má otec za to, že súdom prvej inštancie vykonané dokazovanie formou vypracovaného znaleckého posudku je nedostatočné a zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky je predčasné. Otec v doplnení odvolania navrhuje odvolaciemu súdu aby rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie, eventuálne aby rozhodol o zmene rozsudku a to vzhľadom na aktuálne správanie matky tak, že maloletá sa zveruje do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že otec bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú F. každý párny týždeň od štvrtka od 16.45 hod. do nasledujúceho pondelka v nepárnom kalendárnom týždni do 07.45 hod., kedy si maloletú prevezme a odovzdá v predškolskom ev. školskom zariadení, ktoré maloletá navštevuje, nepárny týždeň od štvrtka od 16.45 hod. do nasledujúceho piatka do 07.45 hod. kedy si maloletú prevezme a odovzdá v predškolskom ev. školskom zariadení, ktoré maloletá navštevuje, týždeň v utorok od 07.30 hod. do 07.45 hod., kedy si maloletú prevezme v mieste bydliska matky a odovzdá v predškolskom ev. školskom zariadení, ktoré maloletá navštevuje. Matka bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú každý nepárny týždeň od pondelka od 7.45 hod. do nasledujúceho utorka do 07.30 hod. kedy si maloletú prevezme v predškolskom ev. školskom zariadení, ktoré maloletá navštevuje a odovzdá v mieste bydliska matky, nepárny týždeň od utorka od 7.45 hod. do štvrtka do 16.45 hod. kedy si maloletú prevezme a odovzdá v predškolskom ev. školskom zariadení, ktoré maloletá navštevuje, nepárny týždeň od piatka od 07.45 hod. do nasledujúceho utorka v párnom kalendárnom týždni do 07.30 hod. kedy si maloletú prevezme v predškolskom ev. školskom zariadení, ktoré maloletá navštevuje a odovzdá v mieste bydliska matky, párny týždeň od utorka od 07.45 hod. do nasledujúceho štvrtka do 16.45 hod. kedy si maloletú prevezme a odovzdá v predškolskom ev. školskom zariadení, ktoré maloletá navštevuje. Počas prázdnin vyhlásených MS SR a sviatkov budú rodičia zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú F. nasledovne počas jarných prázdnin otec bude zabezpečovať starostlivosť o maloletú každý nepárny kalendárny rok od prvého dňa jarných prázdnin od 09.00 hod. do nedele nasledujúcej po poslednom dni školských prázdnin do 19.00 hod., kedy mal. prevezme i odovzdá v mieste bydliska matky, počas jarných prázdnin matka bude zabezpečovať starostlivosť o maloletú každý párny kalendárny rok od prvého dňa jarných prázdnin od 09.00 hod. do nedele nasledujúcej po poslednom dni školských prázdnin do 19.00 hod., kedy maloletú prevezme i odovzdá v mieste

bydliska matky, počas veľkonočných prázdnin bude otec zabezpečovať starostlivosť o maloletú každý párny kalendárny rok od štvrtka predchádzajúceho Veľkonočnému piatku od 09.00 hod. do posledného dňa školských prázdnin do 19.00 hod., kedy mal. prevezme i odovzdá v mieste bydliska matky, počas veľkonočných prázdnin bude matka zabezpečovať starostlivosť o maloletú každý nepárny kalendárny rok od štvrtka predchádzajúceho Veľkonočnému piatku od 09.00 hod. do posledného dňa školských prázdnin do 19.00 hod., kedy maloletú prevezme i odovzdá v mieste bydliska matky, počas letných prázdnin bude otec zabezpečovať starostlivosť o maloletú každý kalendárny rok od 11.07. od 09.00 hod. do 20.07. do 19.00 hod., od 01.08. od 09.00 hod. do 10.08. do 19.00 hod. a od 20.08. od 09.00 hod. do 31.08. do 19.00 hod., kedy maloletú prevezme i odovzdá v mieste bydliska matky, počas letných prázdnin bude matka zabezpečovať starostlivosť o maloletú každý kalendárny rok od 01.07. od 09.00 hod. do 11.07. do 09.00 hod., od 20.07. od 19.00 hod. do 01.08. do 09.00 hod. a od 10.08. od 19.00 hod. do 20.08. do 09.00 hod., kedy maloletú prevezme i odovzdá v mieste bydliska matky. Matka je povinná vydať otcovi jedno vyhotovenie slovenského cestovného pasu maloletej do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku

8. Matka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že popiera všetky tvrdenia otca uvedené v odvolaní smerujúce k preukázaniu toho, že práve matka marí styk otca s maloletou, a to svojvoľne a bez reálneho dôvodu, že voči otcovi nie je otvorená komunikácii ohľadne maloletej, že bez participácii otca rozhoduje o dôležitých záležitostiach maloletej. Matka uvádza, že sa vždy snažila s otcom ohľadne maloletej spolupracovať, komunikovať s ním na rozumnej a neurážlivej úrovni bez zbytočného vyčítania maličkostí a vytvárania konfliktov, ktoré komunikácii rodičov absolútne nepomáhajú a neuľahčujú ju. Matka akceptovala a akceptuje právo otca na styk s maloletou, ktorého rozsah je upravený v autoritatívnom rozhodnutí príslušného súdu, a to aj napriek tomu, že otec sa tak vždy nesprával a komunikácia s ním bola v takých prípadoch veľmi náročná, ba priam nemožná. Matka poukazuje na to, že otec v zásade v odvolaní žiada, aby jeho kontakt s maloletou bol upravený rovnako ako v napadnutom rozsudku, žiada však bez akéhokoľvek odôvodnenia od odvolacieho súdu, aby premenoval takýto spôsob zabezpečovania osobnej starostlivosti o maloletú z osobnej starostlivosti matky na striedavú osobnú starostlivosť, pridal k času osobnej starostlivosti otca podľa jeho návrhu o 15 minút týždenne viac v porovnaní s napadnutým rozsudkom, upravil iným spôsobom letné prázdniny a stanovil rodičom informačnú povinnosť a povinnosť pripraviť dieťa na odovzdanie druhému rodičovi. Takéto svojvoľné a ničím neodôvodnené úpravy rozsudku súdu prvej inštancie, ku ktorým otec v odvolaní neuvádza akékoľvek konkrétne dôvody, považuje matka za nespravodlivé, neprípustné a najmä v rozpore so záujmom maloletej. Matka má za to, že súd prvej inštancie zistil riadne skutočný stav veci, prihliadol na všetky relevantné skutočnosti a vykonal všetky dôkazy potrebné pre svoje rozhodnutie. V odôvodnení napadnutého rozsudku sa súd prvej inštancie riadne vysporiadal s dôkazmi, vysvetlil, na ktoré skutočnosti prihliadal a ako sa vysporiadal s tvrdeniami účastníkov konania. Matka ďalej uvádza, že zmenila trvalý pobyt maloletej potom, ako odišla s maloletou zo spoločnej domácnosti od otca z jej vlastného bytu, tohto opakovane vyzývala na to, aby sa vysťahoval, čo on odmietol, neplatil v tom čase riadne ani poplatky za bývanie a ani výživné na maloletú, nakoľko matke na všetky tieto výdavky posielal mesačne len sumu celkovo vo výške 200,- eur, a celá situácia vyústila až do toho, že matka bola donútená predmetný byt predať v súlade s povinnosťami vyplývajúcimi z kúpnej zmluvy odhlásiť seba a rodinu z trvalého pobytu v byte. Otec o zmene trvalého pobytu vedel a jeho argument, že ho o tom matka ani neinformovala, je preto výhradne účelový. Matke sa po predaji bytu nakoniec na poslednú chvíľu v septembri 2018 podarilo na školský rok 2018/2019 vybaviť maloletej miesto v Materskej škôlke, Š. XX. Matka ihneď potom, ako mala potvrdené prijatie maloletej do Materskej škôlky Š. informovala o situácii maloletej riaditeľku MŠ G. emailom zo dňa 02.09.2018, a rovnako aj otca. K tejto skutočnosti sa vedie na Okresnom súde Bratislava IV konanie pod sp. zn. 13P/97/2019, v ktorej žiada súd, aby nahradil súhlas matky s prestupom maloletej späť do materskej škôlky v L., kde sa už ani jeden z rodičov nezdržiava a ani nebýva. Otec uvedené tiež žiadal návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré bolo uznesením Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 14.08.2019, č.k. 13P/97/2019-93 zamietnuté, a toto rozhodnutie bolo potvrdené tiež uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23.10.2019, č.k. 20CoP/147/2019-168. Matka uvádza, že otec rovnakým spôsobom účelovo vykladá skutočnosť aj v ostatných v odvolaní uvedených skutočnostiach. Matka odmietla udeliť súhlas s vydaním talianskeho cestovného pasu z obavy pred útekom otca s maloletou do jeho rodnej krajiny po incidente v nákupnom centre, kde otec začal s maloletou utekať preč od matky a matka ho nevedela zastaviť. Matka svoj nesúhlas s vydaním talianskeho cestovného pasu časovo ohraničila právoplatným ukončením konania o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletej na čas po rozvode, po ktorom matka ďalej nebude odmietať vydanie cestovného dokladu maloletej. Matka má zákonné právo odmietnuť udelenie súhlasu na vydanie talianskeho

cestovného pasu, ktoré aj využila z dôvodu, aby mohlo byť konanie o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletej na čas po rozvode vedené v prítomnosti maloletej na území Slovenskej republiky, bez zbytočných komplikácii a aby bolo minimalizované riziko neoprávneného vycestovania otca s maloletou do cudziny, ku ktorému sa pravdepodobne otec chystal, nakoľko opakovane od matky žiadal udelenie tohto súhlasu, aj napriek tomu, že svoju žiadosť nevedel riadne odôvodniť a vyvrátiť obavy matky pred prípadným skratovým konaním otca. K mareniu styku otca s maloletou, matka poukazuje na konania vedené Okresným súdom Bratislava IV vedené pod sp. zn. 56Em/3/2019 (návrh matky) a pod sp. zn. 56Em/4/2019 (návrh otca), z ktorých je zrejmé, že matka rešpektuje súdne rozhodnutia, ale naopak otec je ten, kto súdne rozhodnutia nerešpektuje, akúkoľvek situáciu používa proti matke na podávanie nových návrhov na súd a tak umelo a z vlastných pohnútok vytvára napätie v rodine, ktoré v konečnom dôsledku škodí najmä maloletej a jej udržiavaniu vzťahov s rodinou. Matka poukazuje i na to, že sa vždy snažila k otcovi pristupovať zmierlivo, snažila sa s ním diskutovať aj s možnosťou prijatia vzájomných kompromisov, v prospech maloletej a s rešpektom k postaveniu a právam otca. Otec však nebol schopný takejto komunikácie, a to v konečnom dôsledku ani v tomto konaní pri pojednávaní Okresného súdu Bratislava IV dňa 19.09.2019, kde súd prvej inštancie za súčinnosti kolízneho opatrovníka viedol rodičov ku kompromisnému riešeniu a uzatvoreniu rodičovskej dohody o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. Matka ustupovala otcovi v jeho návrhoch, ponúkala mu viaceré možnosti riešenia, snažila sa o dohodu. Otec však s návrhmi a ústupkami matky nesúhlasil, ak mu matka ustúpila, neuspokojil sa s tým, ale žiadal ešte viac ústupkov, kládol si ďalšie podmienky, pričom z nich neustupoval ani po upozornení súdu prvej inštancie a kolízneho opatrovníka, že nie sú v súlade so záujmom maloletej a svojim správaním na pojednávaní, rovnakým ako aj v bežnej komunikácii s matkou pred pojednávaním, nakoniec spôsobil, že rodičom sa nepodarilo dospieť k rodičovskej dohode a súd prvej inštancie musel autoritatívne rozhodnúť. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku možno podľa matky vyvodiť, že na prijatie záveru súdu prvej inštancie o neprijateľnosti striedavej osobnej starostlivosti v aktuálnej situácii rodiny súd nezohľadnil len problematickú komunikáciu rodičov, ale okrem iného aj výchovné predpoklady oboch rodičov, ich správanie sa voči maloletej, ako aj voči sebe navzájom a v iných situáciách, rešpekt rodičov navzájom a spôsobilosť participovať na výchove maloletej spoločne, z čoho súd prvej inštancie vyvodil záver, že matka v súčasnosti dáva záruku ďalšej riadnej výchovy maloletej, ktorá je v útlom veku a starostlivosť matky bytostne potrebuje. Skutočnosť, že komunikáciu rodičov komplikuje otec, bolo okrem iného preukázané aj znaleckým posudkom Mgr. Martina Balka č. 16/2019 zo dňa 25.03.2019, kde znalec uvádza, že otec detailizuje, je naliehavý, v rámci interview je ťažšie usmerniteľný, je ostražitý, kontroluje kvalitu tlmočenia a v prípade nesúhlasu tlmočníka opravuje. Mimika a gestika sú živé, psychomotorické tempo a vnútorná dynamogénia zvýraznené, vyšetrenie je potrebné štrukturovať jednak kvôli jazykovej bariére a tlmočeniu, ako aj kvôli individuálnemu štýlu vyšetrovaného, ktorý je temperamentný, sebaistý, s nápadným sebapresadzujúcim štýlom komunikácie, na začiatku vyšetrenia chce rozoberať vlastné témy, v priebehu vyšetrenia sa opakovane dotazuje, či bude mať aj on priestor niečo povedať, nálada euthýmna, situačne reaguje emotívnejšie, podráždene, prejavuje nespokojnosť, kooperácia je sťažená, je potrebné stanoviť opakovaný termín vyšetrenia a matku dieťaťa vykresľuje v negatívnom svetle, upodozrieva, resp. obviňuje ju zo snahy o oslabenie jeho vzťahu s maloletou, čo v ňom potencuje výraznejšiu defenzívnu stratégiu. Jeho snaha o masívne devalovanie rodičovských kompetencií matky nevyznieva konštruktívne. Prežíva zvýraznené napätie kvôli požiadavkám matky, na ktoré reaguje predkladaním vlastných požiadaviek, ktoré nekorešpondujú s vývinovými potrebami maloletého dieťaťa. Matka poukazuje na to, že u matky naopak súdny znalec zistil, že vynakladá zvýšené úsilie na efektívne prekonanie vzťahových a existenčných problémov, čo vedie k prílišnej kompenzácii a premotivovanosti, ako aj k senzitívnejšiemu spracovávaniu a vulnerabilnejšiemu prežívaniu vzájomných negatívnych interakcii v rámci rodičovských interakcii. Matka poukazuje aj na zistenia znalca ohľadom osobnosti otca, kde aktuálne je v osobnosti otca zvýraznená nadmerná kompenzácia vlastnej insuficiencie, naznačená je značná pripútanosť k pudovej a inštinktívnej sfére, zhoršené sebaovládanie pri expozícii významným podnetom, ktorá je spojená s iritabilitou a impulzívnou reaktivitou, prehnaná aktivita s typickými sebapresadzujúcimi tendenciami, potláčanie tenzie a afektov, sebazaisťujúce mechanizmy, afekty zlosti, narušené vzťahy v rámci sociálnej sféry. Rovnako znalcom zistené charakterové črty otca preukazuje podľa matky postup otca pri riešení veci u mediátora X.. B.. D.. X. G., a výsledok pomoci rodine X.. P. O.. Otec odporúčania odborníkov v danej oblasti odmieta a preferuje stanoviská neakreditovanej organizácie akou je Rada pre práva dieťaťa, nakoľko tieto mu viac v jeho argumentácii vyhovujú. Vzhľadom na rozpor medzi Správami Rady pre práva dieťaťa z pozorovania výkonu súdneho rozhodnutia, ktoré otec predkladá súdu, a znaleckým posudkom, ako aj na obsahovú stránku týchto dokumentov a ich vierohodnosť vyplývajúcu z použitej metódy a prostriedkov skúmania rodiny, má matka za to, že na správy Rady pre práva dieťaťa predkladané otcom nemožno prihliadnuť,

nakoľko tieto sú vydané neakreditovaným subjektom, nie sú objektívne, čo vyplýva z ich samotného obsahu, kde jednotliví pracovníci opisujú výhradne svoje dojmy a pocity z interakcie s otcom a maloletou a nie sú rovnako ani odborné, keďže nedokážu posúdiť celkovú situáciu rodiny, keďže vychádzajú výhradne z informácií poskytnutých otcom. Matka poukazuje na to, že znalec pri odpovedi na otázku, aké riešenie úpravy výkonu rodičovských práv je najlepšie v záujme zabezpečenia ďalšieho zdravého vývoja maloletej porovnal aj osobnosť matky a otca a uviedol, že v tomto kontexte postoje matky vo väčšej miere korešpondujú s vývinovými potrebami maloletej a aktuálnou situáciou v rámci uskutočňovanej rodičovskej starostlivosti, aj keď do určitej miery je matka opatrnejšia v rámci protektívnych tendencií a senzitívnejšieho prežívania komplikovanej rodinnej situácie v procese rozvodovej adaptácie, čo je dané jej osobnostnými charakteristikami, ako aj reakciou na neodôvodnené požiadavky otca, ktorý je naopak vo zvýšenej miere sebapresadzujúci sa typ osobnosti s typickým autoritatívnym interpersonálnym štýlom spojeným s tendenciou ku konflitkogénnej reaktivite tak, ako to bolo viditeľné aj pri pozorovaniach jeho správania pri psychologickom vyšetrení a tiež detailne zadokumentované v spisovej dokumentácii (psychológ L.. O. a mediátor L.. G.). V súvislosti so znaleckým posudkom a argumentáciou otca spochybňujúcou relevanciu posudku matka odkazuje na jej podanie - Vyjadrenie k znaleckému posudku a aktuálnemu stavu zo dňa 23.08.2019. Zároveň si matka dovoľuje doplniť, že otázky znalcovi, na ktoré súdny znalec odpovedá, boli súdom prvej inštancie položené správne a zákonne, nedošlo k porušeniu obsahového vymedzenia odvetví špecializácie súdnych znalcov uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 20.07.2018 č. 228/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nakoľko otázky na znalca z odvetvia poradenskej psychológie je kompetentný zodpovedať aj znalec z odvetvia klinickej psychológie detí. Znalec z oblasti klinickej psychológie detí a dospelých sa môže vyjadrovať k aspektom psychického vývinu dieťaťa a iných otázkach aj v občianskoprávnych konaniach. Matka sa ďalej vyjadruje k incidentu, ktorý popisuje otec ohľadom komunikácie s materskou školou. Matka uvádza, že je v materskej škôlke uvedená ako kontaktná osoba a v čase, kedy kontaktovala učiteľka matku s informáciou, že maloletú bolí brucho, plače a pýta sa na matku, mala byť ešte stále maloletá v starostlivosti matky. Matka preto považuje za správne počínanie si materskej škôlky, ktorá sa aj takýmto spôsobom snaží vystupovať nezaujato a do starostlivosti o maloletú nevstupovať nad rámec ich povinností. Matka ihneď potom ako jej učiteľka volala a poslala jej SMS správu vyzdvihla maloletú zo škôlky, otca informovala o zdravotnom stave maloletej, požiadala ho o ohľaduplnosť k maloletej, a zároveň mu ihneď navrhla náhradný termín styku. Otec však aj túto situáciu pochopil výhradne ako obmedzovanie jeho rodičovských práv bez toho, aby zohľadnil situáciu maloletej a jej zdravotný stav. Matka uvádza, že materská škôlka sa správa ku obom rodičom rovnako, neposkytuje matke v porovnaní s otcom akékoľvek výhody, resp. širšie možnosti a informácie. Sťažnosti a výzvy právneho zástupcu otca adresované materskej škôlke možno podľa matky považovať výhradne za potvrdenie charakterových čŕt otca popísaných v znaleckom posudku Mgr. Martina Balka, ako výrazné sebapresadzovanie sa na úkor záujmu maloletej. Otec nie je schopný prijať iný názor, resp. postup ako ten, ktorý preferuje on, a to či už na úrovni psychológov, mediátorov, kolízneho opatrovníka, ako ani materskej škôlky a vytvára nátlak na dané inštitúcie aj prostredníctvom rôznych podaní a sťažností, ktoré ale v konečnom dôsledku situáciu neriešia, ale naopak ešte viac komplikujú a sťažujú ďalšiu komunikáciu otca s týmito inštitúciami. Podľa informácií matky bola sťažnosť na materskú prešetrená bez zistenia pochybenia materskej škôlky a správa o tomto šetrení zaslaná otcovi. Matka uvádza, že situácia rodiny je komplikovaná, rodičia sa nevedia dohodnúť, otec svoje sklamanie a negatívne pocity pre aktuálnu situáciu otvorene prezentuje pred maloletou a tak aj počas vlastného styku s ňou vytvára napätie a matke často trvá dlhšiu dobu, kým maloletú presvedčí, aby s otcom išla, a to aj za aktuálnej situácie, kedy sa styk otca s maloletou realizuje podľa úpravy uvedenej v uznesení Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30.04.2019, č.k. 20CoP/53/2019-231. Aj napriek odporúčaniam súdneho znalca a potrebe postupovať pri rozširovaní styku postupne určil súd prvej inštancie styk širšie ako sa aktuálne realizuje, čo ale stále otcovi nestačí a neustále sa dožaduje širšieho a širšieho styku, všetkými možnými prostriedkami. Matka uvádza aj, že otec sa neustále pred maloletou negatívne vyjadruje na účet matky a jej rodičov, kladie starej matke zo strany matky za vinu, že ho matka opustila, vykresľuje matku pred maloletou ako nedospelú osobu bez vlastného názoru. Matka uvádza príklad, že raz maloletá po návrate od otca vykričala: „Ty si bábätko a babka je všetkému na vine“. Maloletá je z takéhoto vyjadrovania otca nešťastná. Ak mu v takých chvíľach odporuje, on na ňu zvyšuje nátlak a ešte viac sa ju snaží presvedčiť o jeho názore, a preto mu radšej dáva za pravdu, aby jeho nátlak nepokračoval. Viackrát sa maloletá po návrate od otca cítila vinná. Otec jej napríklad tvrdí, že matka jej vyhadzuje hračky, ktoré má od neho. Maloletá však už aj sama vie, že tieto hračky doma stále majú a vidí ich a vie, aká je pravda. Neodporuje však otcovi, keď to tvrdí a potom je z toho nešťastná. Matka má za to, že otec nehľadí na záujem maloletej

a dožadoval sa a do súčasnosti sa dožaduje výhradne akceptovania jeho názoru a požiadaviek. Takýto postoj otca a jeho požiadavky, tiež prejavené v odvolaní, nie sú v súlade so záujmom maloletej. Otec na doplnenie a zmenu rozsudku neuviedol akékoľvek relevantné skutočnosti, jeho odvolanie je nejasné a vnútorne rozporné. Otec nedokáže preukázať dôkazmi odôvodnenosť odvolania a pravdivosť svojich tvrdení a z tohto dôvodu má matka za to, že na jeho tvrdenia nemožno prihliadať a odvolací súd by mal odvolanie otca ako nedôvodné zamietnuť.

9. Otec k vyjadreniu matky uviedol, že jej tvrdenia sú účelové, vyfabulované a tendenčné, nekopírujúce realitu a prezentované matkou tak, aby matka vyšla z opísaných situácii ako osoba, ktorá sa s otcom snaží dohodnúť, komunikovať s ním, či osoba, ktorá s otcom kooperuje pri riešení vecí týkajúcich sa maloletej a práve otec je ten, kto tak nekoná, a ktorého správanie má patologické prvky negatívne ovplyvňujúce maloletú. Podľa otca sa matka v celom svojom vyjadrení utieka len k spochybňovaniu otca ako rodiča, spochybňovaniu jeho rodičovských zručností a schopností. Matka absolútne nerieši potrebu maloletej spočívajúcu v ďalšom rozvíjaní a posilňovaní jej vzájomného vzťahu s otcom, rozvíjaní vzťahov s časťou rodiny zo strany otca. Vyjadrenie matky je vo vzťahu k osobe otca útočné, tendenčné a devalvujúce. Otec uvádza, že ani raz nespochybnil vzťah maloletej k matke, či k starej matke. Otec niekoľko krát pozval matku a maloletú na večeru, avšak matka vždy odmietla sa stretnúť s otcom. Rovnako otec pozval matku na prechádzku, aby aspoň krátky čas maloletá strávila s oboma rodičmi. I tieto návrhy matka odmietla. Maloletá zrozumiteľne vníma, že spolu s matkou býva u starých rodičov, teda v domácnosti, ktorú vedie stará matka. Stará matka je dominantná osoba rozhodujúca o všetkom podstatnom. Stará matka často nahrádza matku pri bežnej starostlivosti o maloletú. Stará matka sa plne stará o maloletú počas prázdnin. Otec opätovne dáva do pozornosti závislosť matky od starej matky maloletej. Otec uvádza, že matka pravidelne demotivuje maloletú, keď má ísť k otcovi s poznámkami, že sa nemusí „báť“, že bude „u neho len krátko“ a potom sa vráti „domov k matke“. Otec vníma takéto správanie matky ako účelové, matka vlastne motivuje maloletú, aby sa otca bála a nevnímala jeho byt ako svoj domov. Matka takticky vystavuje maloletú konfliktu lojality. Otec ďalej uvádza, že považuje za nedostatočné odôvodnenie súdu prvej inštancie ohľadne jeho úpravy styku s maloletou. Súd prvej inštancie v odôvodnení kratšej úpravy styku otca s maloletou využil všeobecné formulácie neodôvodňujúce, prečo má otec s maloletou počas napr. letných prázdnin stráviť v júli 8 dní a v auguste 9 dní, nikdy s ňou nestráviť Štedrý večer. Otec vníma zásadný nedostatok vyšetrovacej zásady, ktorú mal počas celého konania dodržiavať súd prvej inštancie, pri vyhodnocovaní rodičovských kvalít oboch rodičov, skutočnosti, že pozícia matky, vzhľadom na to, že býva spolu s maloletou, v izbe v byte rodičov, kde vyrástla je narušená a zmenená a to z titulu neustáleho zasahovania starých rodičov do výchovy maloletej, do styku otca s maloletou a pod.

10. Matka k vyjadreniu otca uviedla, že podstatou celého jeho vyjadrenia bolo očiernenie matky, poukázanie na jej údajné bránenie v styku maloletej s otcom, na jej konanie voči záujmom otca a maloletej, na popieranie talianskych koreňov matkou a na jej podmienky starostlivosti. Matka má za to, že otec zabúda, čo by malo byť cieľom jeho konania, zabúda, že rodičia spolu nebojujú a nepotrebujú si navzájom dokazovať svoju hodnotu, že maloletá potrebuje rodičov, ktorí spolu vedia komunikovať, spolupracovať v jej prospech a nie sa iba hádať a hodnotiť to negatívne, čo na sebe vidia, že čas s maloletou majú obaja stráviť zmysluplne a nie sa primárne sústrediť na vyhotovovanie dôkazov pre účely súdneho konania, posielanie selfie fotiek matke o tom, akí sú otec a maloletá spolu šťastní ihneď po začiatku styku, opisovanie negatívnych vlastností matky otcom pred maloletou. Vyjadrenie otca kopíruje jeho celkový prístup k matke a ku konštruktívnej spolupráci s ňou v otázke výchovy maloletej, ktorú sa matka snaží s ním nadviazať. Otec neustále matku osočuje, vytýka jej neustále tie isté skutočnosti, nie je ochotný pozerať do budúcnosti a zabudnúť na spory z minulosti a tieto prenáša aj do ich rodičovských vzťahov, nie je ochotný prijať akýkoľvek kompromis, aj v prípade, ak matka v jeho nárokoch ustúpi a navrhne kompromisné riešenie. Otec ako dôkazy predkladá početné emailové komunikácie rodičov, ktoré z väčšej časti pozostávajú z dlhých správ otca plných výčitiek voči matke, osočovania, urážok. Matka na emaily otca, pokiaľ sa týkajú starostlivosti o maloletú a sú konštruktívne, vždy reaguje. Matka má za to, že práve aj obsah týchto emailov a najmä emailov zaslaných otcom, ktoré tvoria prevažnú časť tejto komunikácie, preukazuje práve to, čo matka neustále tvrdí a to, že otec sa správa egocentricky, vynucuje si vlastné názory a nezohľadňuje záujem maloletej. Matka ku návrhu otca na doplnenie znaleckého dokazovania o vyšetrenie jej rodičov, uvádza, že matke jej rodičia pomáhajú v prípade, ak ich o pomoc požiada, jej rodičia však sami aktivitu nevyvíjajú pri určovaní smeru výchovy maloletej, nezasahujú do styku otca s maloletou a ani ho pravidelne nesledujú a nevolajú na neho políciu, ako to uvádza otec vo vyjadrení. Matka a ani maloletá nie sú ovplyvnené starou matkou, nemá

na nich taký vplyv ako tvrdí otec, stará matka ako ani starý otec sa neangažujú v neprimeranom rozsahu v starostlivosti o maloletú a ich vyšetrenie je v konaní o rozvod a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej irelevantné, a zároveň vylúčené, nakoľko stará matka nie je účastníkom tohto konania a nemožno jej preto spravodlivo ukladať povinnosti. Matka poukazuje i na to, že s maloletou sa nepresťahovali k jej rodičom natrvalo a nešlo o to najlepšie riešenie bytovej otázky, ktoré si vtedy matka vedela predstaviť, avšak nakoľko otec sa z bytu patriaceho matke odsťahovať nechcel a matka už viac nemohla trpieť jeho správanie a nechcela ešte viac zhoršovať úroveň rozpadu ich vzťahu, odsťahovala sa k rodičom, nakoľko to bolo to najhospodárnejšie a najrýchlejšie riešenie. Matka, akonáhle si to vedela finančne dovoliť, zabezpečila pre seba a maloletú vlastný byt na adrese Zuzany Chalupovej 16, Bratislava a v mesiaci marec 2020 sa do tohto bytu s maloletou aj presťahovala. Matka poukazuje v súvislosti so znaleckým posudkom aj na to, že je nutné sa zamerať aj na časť znaleckého posudku s názvom psychologické vyšetrenie, v ktorom sa znalec vyjadril ku všetkým skutočnostiam, ktorých absenciu otec znaleckému posudku vytýka. Otec akýmkoľvek dôkazom alebo minimálne popisom konkrétnej situácie nepreukázal, že by výkon rodičovských práv a povinností bol negatívne ovplyvnený inými osobami, tzn. najmä starými rodičmi zo strany matky, a preto považuje matka znalecký posudok, ako aj rozsudok za dostatočný a správny. Matka poukazuje i na to, že egocentrické presadzovanie otca potvrdzuje tiež skutočnosť, že do súčasnosti sa snaží presadiť taký model striedavej osobnej starostlivosti, ktorá v zásade okrem pravidelného opakovania sa časov jeho stretnutí, čo je taktiež pravidlom pri styku, nemá viac spoločných znakov s realizovaním striedavej osobnej starostlivosti v jej skutočnej podstate.

11. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku), túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keď pre nariadenie pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné doplniť resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem. Rozsudok verejne vyhlásil (§ 378 C. s. p., § 219 ods. 3 C. s. p.). O termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli účastníci upovedomení zákonným spôsobom.

12. Otec podal odvolanie do výrokov o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matke a o úprave styku otca s maloletou. Odvolací súd po preskúmaní spisového materiálu, rozsudku súdu prvej inštancie a odvolania otca dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol právne a vecne správne, keď maloletú zveril do osobnej starostlivosti matke a otcovi upravil právo stretávať sa pravidelne s maloletou. Odvolací súd vzhliadol iba za potrebné zmeniť úpravu styku počas letných prázdnin z dôvodu, ktorý je uvedený nižšie v odôvodnení a doplniť výrok o styku o uloženie povinnosti matke riadne maloletú na styk pripraviť a odovzdať otcovi cestovný pas maloletej.

13. V prvom rade odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie pokiaľ ide o zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matke a odôvodnenie, prečo nevzhliadol za dôvodné určiť striedavú osobnú starostlivosť. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru na základe vykonaného dokazovania, že striedavá osobná starostlivosť v danom prípade nezabezpečí záujem maloletej lepšie, ako jej zverenie do osobnej starostlivosti matke. Odvolací súd poukazuje jednak na výsledky znaleckého dokazovania, z ktorých vyplýva, že striedavá osobná starostlivosť vzhľadom na osobnosti rodičov, ich narušené vzťahy, nie je spôsobilá lepšie zabezpečiť záujem maloletej. Aj z priebehu celého konania, z vyjadrení rodičov je zrejmé, že nie sú schopní normálnej komunikácie, nie sú schopní sa dohodnúť na podstatných veciach ohľadom maloletej. Nevyplýva však zo spisu, ako to tvrdí a interpretuje otec, že len matka je tá, ktorá vyvoláva zlú komunikáciu, aby nemohla byť nariadená striedavá starostlivosť. Odvolací súd má za to, že na oboch stranách je vina za nezvládnutý rozchod, zlú komunikáciu, a riešenie si vzájomných konfliktov rodičov cez maloleté dieťa. Odvolací súd má za to, že maloletá potrebuje vyslovene stabilné výchovné prostredie, ktoré jej lepšie zabezpečí model osobnej starostlivosti matky, s úpravou pravidelného a častého styku s otcom. Súd je povinný skúmať ak jeden z rodičov žiada striedavú osobnú starostlivosť, či táto lepšie zabezpečí záujem dieťaťa. Záujem maloletej je najmä mať právo na starostlivosť a výchovu od oboch rodičov, mať a rozvíjať kontakt s oboma rodičmi a ostatnými blízkymi osobami. Tento záujem vie zabezpečiť, či už zverenie do osobnej starostlivosti jednému z rodičov s úpravou styku s druhým rodičom, alebo striedavá osobná starostlivosť. Ak je dieťa zverené do osobnej starostlivosti len jednému rodičovi, neznamená to, že druhý rodič je obmedzený vo svojich rodičovských právach a povinnostiach. Tak tomu nie je ani v danom prípade, súd prvej inštancie otca neobmedzil v jeho rodičovských právach tým, že maloletú zveril do osobnej starostlivosti matke a otcovi upravil pravidelný styk. Obaja rodičia sú naďalej oprávnení maloletú zastupovať, v bežných

veciach ktorýkoľvek, v ostatných veciach je potrebný súhlas oboch rodičov. Ako vnímajú situáciu úrady, škola, to nemôže byť relevantným dôvodom na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Rozhodnutie o zverení dieťaťa jednému z rodičov, s úpravou styku rodičovi, ktorý nemá dieťa zverené do osobnej starostlivosti, nie je v žiadnom prípade rozhodnutím o obmedzení rodičovských práv. Otec je naďalej rovnoprávnym rodičom. Súd prvej inštancie tým, že zveril maloletú do osobnej starostlivosti matke, nespochybnil, že by otec nebol schopný výkonu osobnej starostlivosti o maloletú, že by bol horším rodičom, ani nespochybnil, že by otec nemal vybudovaný dobrý vzťah s maloletou. Aj keď sú splnené podmienky, že obaja rodičia sú schopní sa o dieťa postarať, neznamená to, že je automaticky povinnosť nariadiť striedavú osobnú starostlivosť. Vzhľadom ku výsledkom znaleckého dokazovania, a aj správ z mediácie, ako aj vyjadrení účastníkov, dospel súd prvej inštancie správne k záveru, že záujem maloletej na stabilite rodinného prostredia bude lepšie zabezpečený jej zverením do osobnej starostlivosti matke. Pri rozhodovaní o striedavej osobnej starostlivosti je potrebné zohľadniť záujem dieťaťa, a nie záujem, či predstavu iba rodiča. Otec vytýka, že súd prvej inštancie sa nezaoberal tým, že matka ako preferenčný rodič zneužíva svoje postavenie, neumožňuje otcovi stretávať sa riadne s maloletou a pod. Odvolací súd má za to, ako už vyššie uviedol, že za napäté vzťahy môžu obaja rodičia. Zo spisu vyplýva, že matka rešpektuje súdne rozhodnutie o úprave styku, tento sa podľa nariadených neodkladných opatrení realizuje. Nie je možné prijať záver, že dohoda rodičov na styku, bola marená len zo strany matky. Nie je tu daný dôvod z poukazom na konanie matky pristúpiť ku zvereniu maloletej do striedavej starostlivosti. V záujme maloletej je stabilita výchovného prostredia, ktorá je zabezpečená zverením do osobnej starostlivosti matky a to aj vzhľadom na vzťah maloletej k matke, vek maloletej, ako aj osobnosti rodičov, ktoré sú špecifikované v znaleckom posudku. Nevyhnutné v záujme maloletej je súčasné nastavenie pravidelného kontaktu otca s maloletou, tak, ako aj súd prvej inštancie rozhodol. Odvolací súd taktiež poukazuje na to, že otec v podstate žiada, aby mal maloletú v striedavej starostlivosti v rozsahu takmer totožnom, ako má súdom prvej inštancie upravený styk, teda žiada rovnaký čas trávený s dieťaťom a práve to je dôležité, koľko času bude otec tráviť s maloletou. Odvolací súd zdôrazňuje, že najmä je v záujme maloletej, aby rodičia obaja, aj otec, rešpektoval súdne rozhodnutie, nevnímal túto úpravu ako jeho prehru, či ako obmedzenie jeho rodičovských práv, lebo tomu tak nie je ani po právnej, ani po praktickej stránke. V najväčšom záujme dieťaťa je, aby rodičia spolu začali ohľadom jej potrieb normálne komunikovať, vážili si jeden druhého, mali na zreteli, že manželstvo sa dá rozviesť, ale rodičovstvo nie, že oni sú tí, ktorí sú zodpovední za svoju dcéru. Rodičia by si mali uvedomiť, že svojou nevraživosťou jedného voči druhému ubližujú nielen sebe, ale hlavne svojmu dieťaťu. Ak obaja rodičia majú v prvom rade na zreteli záujem svojho dieťaťa, je nevyhnutné aby spolu začali normálne komunikovať, rešpektovať navzájom jeden druhého a nehľadali zakaždým na tom druhom len chyby, ako to vyplýva z nespočetných podaní a vyjadrení založených v súdnom spise.

14. Otec spochybňuje v odvolaní znalecký posudok. Otec vytýka, že znalecký posudok vyhotovil znalec z odvetvia klinická psychológia, avšak v zmysle vyhlášky 228/2018 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a prílohy k nej vyplýva, že znalec z odvetvia klinická psychológia je oprávnený vyhotoviť posudok len v trestnom konaní. Poukázal na to, že pre občianske konanie je vytvorené odvetvie poradenská psychológia. Ďalej vytýkal položené otázky znalcovi, ktoré považoval za nie odborné, ale právne, na ktoré znalec mal odmietnuť odpovedať. Odvolací súd má za to, že aj znalec z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých je spôsobilý vykonať posudok v občianskom konaní. V prílohe ku vyhláške č. 228/2018 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je stanovené pri odvetví Klinická psychológia detí, že v trestnoprávnom konaní sa zaoberá posudzovaním faktorov psychického vývinu, porúch psychického vývinu, porúch správania a vplyvmi výchovného prostredia na vyvíjajúcu sa osobnosť dieťaťa. Skúma motiváciu konania dieťaťa, vierohodnosť jeho výpovedí ako svedka alebo poškodeného, ako aj rozsah psychickej ujmy, ak je obeťou trestnej činnosti. K uvedeným aspektom psychického vývinu dieťaťa sa vyjadruje aj v občianskoprávnych konaniach. Pri odvetví Klinická psychológia dospelých je stanovené, že sa uplatňuje najmä v trestnoprávnych prípadoch, v rámci ktorých sa vyžaduje posúdenie intelektovej úrovne, osobnosti, motivácie konania páchateľa, posúdenie perspektívy resocializácie a v neposlednom rade aj vyjadrenie sa k prípadnej prítomnosti psychopatológie, ktorá by mohla mať vplyv na konanie páchateľa trestnej činnosti. Znalci tohto odvetvia sa uplatňujú aj pri posudzovaní vierohodnosti výpovede svedkov, či poškodených, aj páchateľov trestnej činnosti a pri zhodnotení účasti obvineného na vyšetrovacích úkonoch a súdnom konaní. Uplatňuje sa tiež v občianskoprávnych konaniach, najmä vo vzťahu k spôsobilosti na právne úkony a posúdenia miery sťaženého spoločenského uplatnenia. je

stanovené pri odvetví Klinická psychológia detí, že v trestnoprávnom konaní sa zaoberá posudzovaním faktorov psychického vývinu, porúch psychického vývinu, porúch správania a vplyvmi výchovného prostredia na vyvíjajúcu sa osobnosť dieťaťa. Skúma motiváciu konania dieťaťa, vierohodnosť jeho výpovedí, ako svedka alebo poškodeného, ako aj rozsah psychickej ujmy, ak je obeťou trestnej činnosti. K uvedeným aspektom psychického vývinu dieťaťa sa vyjadruje aj v občianskoprávnych konaniach. Pri odvetví poradenská psychológia je stanovené, že ide o odvetvie, ktoré bolo vytvorené pre znalecké posudzovanie v občianskoprávnych konaniach, najmä vo vzťahu k rozvodovým konaniam, úpravy styku dieťaťa s rodičmi a k problémom ohľadne zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov. Poradenská psychológia sa uplatňuje aj pri posudzovaní osobných a osobnostných predpokladov rodičov na výchovu a starostlivosť o dieťa, ako aj pri indikácii právnych opatrení v záujme dieťaťa. Z vyššie uvedeného nevyplýva, že by znalec z odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých nebol spôsobilý na výkon znaleckého úkonu v občianskom konaní. Pri klinickej psychológii detí je uvedené, že k uvedeným aspektom psychického vývinu dieťaťa sa vyjadruje aj v občianskoprávnych vzťahoch, a pri odvetví klinická psychológia dospelých je uvedené uplatňuje sa najmä v trestnoprávnych aspektoch. Slovo najmä neznamená, že len v trestnoprávnych aspektoch. Taktiež odvolací súd nemá za to, že otázky, ktoré znalec zodpovedal by neboli vhodné, či také, na ktoré znalec nemá kompetenciu odpovedať, lebo sú čisto otázkami právnymi. V prípade, kde je potrebné odborné posúdenie, dochádza k prelínaniu odborného posúdenia s právnym. Tieto dve veci sa nedajú úplne oddeliť a znalec môže na základe odborného posúdenia vzťahov v rodine, osobností rodičov, prežívania maloletých detí, dať z jeho odborného (psychologického) hľadiska odporučenie konkrétnej realizácie rodičovských práv a povinností. Je potom na sudcovi, aby závery znaleckého posudku a odporúčania znalca vyhodnotil v súlade s právnymi predpismi, najmä zákonom o rodine, Dohovorom o právach dieťaťa, Ústavou SR. Odvolací súd zdôrazňuje aj, že znalecký posudok nie je jediným dôkazom vykonaným v konaní. Súdom prvej inštancie bolo vykonané rozsiahle dokazovanie a všetky dôkazy v konaní vyhodnotil jednotlivo, ak aj v ich vzájomnej súvislosti. Otec namieta, že súd prvej inštancie nedal vyhotoviť kontrolný znalecký posudok, a že nevysvetlil v odôvodnení, prečo sa nezaoberal návrhom otca na vypracovanie kontrolného posudku. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie ozrejmil, že posudok vypracovaný znalcom určeným súdom považoval za dostatočný a nemal dôvod nariaďovať kontrolné, či ďalšie znalecké dokazovanie. Odvolací súd má za to, že nebolo ani pochybením súdu prvej inštancie, keď nedoplnil otázky na znalca, ktoré boli zaslané otcom, ako zistenie, či nedochádza k negatívnemu ovplyvňovaniu maloletej zo strany matky vo vzťahu k otcovi a pod., nakoľko nebolo potrebné sa týmto zaoberať, keď nebol spochybnený pozitívny vzťah maloletej k otcovi, a nebolo ani predmetom sporu, že by maloletá odmietala otca a s týmto sa vôbec nechcela stretávať, kedy je namieste skúmať aj negatívne ovplyvňovanie dieťaťa jedného z rodičov vo vzťahu k druhému, čo nebol daný prípad. V posudku znalec hodnotí osobnosť rodičov so zameraním na ich rodičovské zručnosti, ich vzájomnú kooperáciu ako rodičov a posudok dáva ako celok spolu so závermi dostatočný odborný podklad v danej veci. Nebolo potrebné zisťovať vzťahy starých rodičov zo strany matky ako žiadal doplniť znalecké dokazovanie otec, nakoľko pre rozhodnutie vo veci neboli takéto informácie vôbec relevantné, aj keby matka stále žila so svojimi rodičmi, nemá to v danom prípade vplyv na rozhodnutie o úprave rodičovských práv a povinností rodičov k maloletej.

15. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel teda k záveru, že zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matke s úpravou styku otcovi je v jej záujme. Odvolací súd len vzhliadol za dôvodné poupraviť styk počas letných prázdnin tak, aby otec s maloletou mohol tráviť letné prázdniny v rovnakom rozsahu ako matka a to v intervaloch 10 dní, čo umožní lepšie možnosť otcovi vycestovať s maloletou aj za rodinnými príslušníkmi do K.. V záujme dieťaťa je aj rozvíjať vzťahy s príbuznými nielen zo strany matky, ale aj zo strany otca a práve čas letných prázdnin, dovoleniek je k tomuto vhodný. Čo sa týka namietania, že otec nemá upravený styk počas 24.12., tu odvolací súd nevzhliadol za dôvodné zasahovať, nakoľko otec v priebehu prvostupňového konania a ani v petite odvolania, či doplneného odvolania sám ani nežiada styk cez deň 24.12. Otec má riadne určený styk počas vianočných sviatkov, má možnosť ich riadne stráviť s maloletou a aj možnosť vycestovať za príbuznými do K.. Odvolací súd však doplnil do výroku o úprave styku, že matka je povinná maloletú na styk riadne pripraviť a odovzdať otcovi, ide o povinnosť matky aj bez toho, aby to bolo určené v rozhodnutí, avšak súdna prax sa vyvinula tak, že sa dáva do úpravy styku aj táto formulácia o povinnosti rodiča, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti riadne dieťa na styk s druhým rodičom pripraviť a odvolací súd nevidí v danom prípade dôvod, prečo by to vo výroku nemohlo byť uvedené. Taktiež povinnosť matky odovzdať pas maloletej otcovi vzhliadol odvolací súd poňať do výroku o styku ako dôvodné a preventívne opatrenie. Otec je cudzí štátny občan s najbližšou rodinou v K. a nie je daný dôvod, aby matka bránila otcovi, či

podmieňovala vycestovanie maloletej s otcom počas úpravy jeho styku svojim súhlasom. Je v záujme maloletej predchádzať konfliktom rodičov ohľadom výkonu styku otca s maloletou, preto odvolací súd uložil matke aj povinnosť odovzdať pas maloletej otcovi. Maloleté dieťa môže mať vystavené dva pasy, preto nie je dôvod, aby pasom disponovala len matka a malo by byť zabezpečené, že pasom maloletej rovnako disponuje aj otec. Súhlas oboch rodičov je potrebný pri vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, nie pri trávení krátkodobej dovolenky s rodičom v zahraničí, preto nie je dôvod, prečo by otec nemal mať k dispozícii tiež pas maloletej, tak ako ho má k dispozícii matka.

16. Otec podal v rámci odvolacieho konania dňa 28.10.2021 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáha úpravy styku počas blížiacich sa vianočných sviatkov. Návrh je vedený pod sp. zn. 20CoPno/11/2021. Odvolací súd tento návrh zamietol a to z dôvodu, že rozhodnutím o odvolaní, teda vo veci samej, kde je rozsudkom určený aj styk otca počas vianočných sviatkov a zimných prázdnin, je návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bezpredmetný, respektíve nie je tu už daná potreba neodkladného zásahu súdu. Doručením rozsudku odvolacieho súdu účastníkom, tento nadobúda právoplatnosť, a teda styk otca počas vianočných sviatkov bude v dohľadnej dobe právoplatne upravený.

17. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

18. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011, § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.
(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 Ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podia písmen a) a b).
(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.
(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.
(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.
(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.
(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).